

ข่าวจาก หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ
ฉบับวันจันทร์ที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2565

คอลัมน์สัปดาห์หน้า 1 : เกษตรไทยหลังสู้ฟ้า รัสเซียยูเครนยึดเยื่อ

ดัชนีราคา “ไข่” ตามประสาชาวบ้านทั่วไปสะท้อนได้ตรงหัวใจถึงภาวะเศรษฐกิจข้าวยากหมากแพง เพราะถือเป็นอาหารมือประหยัดติดกันครัวแทบจะทุกหลังคาเรือน ไม่แพ้บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถ้าไข่ยิ่งแพง...ยิ่งขึ้น บรรดาอาหารการกินต่างๆก็มักจะขึ้นตามเป็นเหมือนเงาตามตัว ยิ่งบวกกับผลกระทบลากยาวยืดเยื้อจากสงครามความขัดแย้ง “รัสเซีย-ยูเครน” แล้วก็ยิ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจในภาพรวม

“ไข่” เป็นหนึ่งในสินค้าเกษตร ในแง่การผลิตช่วงเวลาที่ผ่านมา “ไข่ไก่”...ถือได้ว่าเกษตรกรมีการจัดการฟาร์มที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลผลิตไข่ไก่ออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ดร.ทัศนีย์ เมืองแก้ว รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) บอกว่า ไข่ไก่อยู่ในสาขาปศุสัตว์ ซึ่งในภาพรวมทั้งหมดแล้วมีอัตราหดตัวอยู่ที่ร้อยละ 2.2 โดย “ไก่เนื้อ” มีการขยายการผลิตเพื่อรองรับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น ในภาพใหญ่เนื่องจากเกษตรกรยังมีความกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์โรคคอหิวด์แอฟริกาในสุกร (ASF) ซึ่งระบาดตั้งแต่ปีที่ผ่านมา ประกอบกับต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้เกษตรกรลดปริมาณการผลิตเลี้ยงสุกรลง

อย่างไรก็ตาม ความต้องการบริโภคสินค้าปศุสัตว์ที่มีอย่างต่อเนื่อง และการจัดการฟาร์มที่ได้มาตรฐานอย่างเข้มงวด ทำให้ผลผลิตหลายชนิดเพิ่มขึ้น นับรวมไปถึง “น้ำมันดิบ” เนื่องจากเกษตรกรดูแลเอาใจใส่สุขภาพของแม่โคเป็นอย่างดีและแม่โคมีอัตราการให้น้ำนมเพิ่มขึ้น รวมถึงมีการใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดการฟาร์มและควบคุมโรคระบาด

อีกสาขาที่หดตัวคือ “สาขาประมง” หดตัวร้อยละ 2.7 ดร.ทัศนีย์ สะท้อนว่า สัตว์น้ำที่นำขึ้นท่าเทียบเรือลดลง เนื่องจากมีมรสุมเข้ามาอย่างต่อเนื่องชาวประมงจึงจับสัตว์น้ำได้ลดลง ประกอบกับราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้ชาวประมงลดการนำเรือออกไปจับสัตว์น้ำ ขณะที่กุ้งทะเลเพาะเลี้ยงมีปริมาณผลผลิตลดลง เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาพบการระบาดของโรคซีขาว ไวรัสตัวแดงดวงขาว ไวรัสหัวเหลืองในกุ้งขาวแวนนาไม เกษตรกรจึงลดเวลาในการเลี้ยง ทำให้ได้กุ้งที่มีขนาดเล็กลง

อย่างไรก็ตาม “ปลา NIL” และ “ปลาอุก” มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเลี้ยงจากปริมาณน้ำฝนที่มีมากกว่าปีที่ผ่านมา และเกษตรกรมีการอนุบาลลูกปลาให้ได้ขนาดและแข็งแรงก่อนปล่อยลงบ่อเลี้ยง ทำให้มีอัตราการรอดสูงขึ้น ตอกย้ำภาพรวมผลการวิเคราะห์ ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรในไตรมาส 2 ของปี 2565 (เดือนเมษายน-มิถุนายน)

เปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2564 พบว่าขยายตัวร้อยละ 5.7 ซึ่งเป็นการเติบโตได้ดี ต่อเนื่องจากไตรมาสแรกที่ยขยายตัวร้อยละ 4.1 โดยมีปัจจัยสำคัญมาจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยมากขึ้น ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติมีเพียงพอ ประกอบกับราคาสินค้าเกษตรหลายชนิดอยู่ในเกณฑ์ดี ทำให้ “เกษตรกร” ขยายการเพาะปลูกมากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเสริมจากการดำเนินนโยบายและมาตรการด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต การควบคุมคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรให้ตรงกับความต้องการของตลาด การขยายช่องทางการตลาด รวมถึงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์ การใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกวิธี เพื่อลดภาระต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ทำให้เกษตรกรสามารถทำการผลิตได้อย่างต่อเนื่อง โดยสาขาพืชมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมาก เนื่องจากปริมาณน้ำที่มีเพียงพอสำหรับการเจริญเติบโตของพืช และสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อการออกดอกติดผล ทำให้ผลผลิตพืชสำคัญ ทั้ง...ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน ลำไย ทูเรียน มังคุด และเงาะเพิ่มขึ้น

โดยเฉพา “ข้าวนาปรัง” และ “ผลไม้ภาคตะวันออก” ซึ่งเป็นผลผลิตหลักในไตรมาสนี้ ฉันทานนท์ วรรณเขจร เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) บอกว่า เพิ่มขึ้นอย่างมาก

“สาขาพืช” ในไตรมาส 2 ปี 2565 ขยายตัวร้อยละ 9.3 พืชที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่...“ข้าวนาปรัง” เนื่องจากปริมาณน้ำที่มีเพียงพอ เกษตรกรจึงขยายการเพาะปลูกในพื้นที่นาปรังเดิมที่เคยปล่อยว่าง...ส่วน “ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์” เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวยและปริมาณน้ำฝนเหมาะสม... ประกอบกับราคาที่อยู่ในเกณฑ์ดีจากความต้องการของตลาดที่มีอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหารสัตว์...เกษตรกรก็ยิ่งเพิ่มขยายการเพาะปลูก

มาถึง “อ้อยโรงงาน” เนื่องจากราคาอยู่ในเกณฑ์ดีเช่นกัน โรงงานน้ำตาลมีการประกันราคาซื้อผลผลิตอ้อยสดคุณภาพดี บวกกับภาครัฐมีมาตรการแก้ไขปัญหาอ้อยไฟไหม้ ส่งเสริมให้เกษตรกรตัดอ้อยสด และมีการรับซื้อใบอ้อยเพื่อนำไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตไฟฟ้า ทำให้เกษตรกรเอาใจใส่ดูแลผลผลิตมีคุณภาพ ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น

ถัดมา “ลำไย”...แม้ว่าช่วงนี้จะมีข่าวราคาตกต่ำ ไม่คุ้มค่าเก็บขาย แต่จากการสำรวจก็มีเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นจากต้นลำไยที่ปลูกในปี 2562 ที่เริ่มให้ผลผลิตในช่วงปี 2565 ประกอบกับสภาพอากาศเอื้ออำนวย...มีปริมาณน้ำเพียงพอในช่วงออกดอกและช่วงติดผล จึงเป็นหนึ่งในพืชที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้นในช่วงที่ผ่านมา

ส่วน “ทุเรียน” ราชาผลไม้เนื่องจากราคาในปีที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดี รวมถึงการขยายพื้นที่ปลูกใหม่ปี 2560 ของเกษตรกรในจังหวัด จันทบุรี ตราด ระยอง ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกยางพารา ลำไย มังคุด เงาะ ลองกอง และพื้นที่ว่างเปล่ามาปลูกทุเรียน ซึ่งเริ่มให้ผลผลิตในปี 2565 เป็นปีแรก...ผลผลิตก็เพิ่มขึ้นออกมามากสู่ตลาดเช่นกัน

ด้านราชีนิผลไม้ “มังคุด” เนื่องจากในช่วงเดือนธันวาคม 2564 ถึงเดือนมกราคม 2565 มีอากาศหนาวเย็นเอื้ออำนวยต่อการออกดอกและติดผล ประกอบกับในปีที่ผ่านมาต้นมังคุดมีการพักสะสมอาหาร ทำให้ในปีนี้มีดอกติดผลได้มากและมีผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น

สุดท้าย “เงาะ” เนื่องจากสภาพอากาศและฝนที่ตกต่อเนื่อง ทำให้ต้นเงาะได้รับน้ำสมบูรณ์ มีการออกดอกและติดผลได้ดี ทำให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น เป็นอีกหนึ่งผลไม้ที่สร้างรายได้ดีให้กับเกษตรกรชาวสวน

เหล่านี้คือเหตุปัจจัยตามจังหวะเวลา...สะท้อนการผลิตภาคการเกษตรที่มีราคาผลผลิตผันผวนตามปัจจัยต่างๆ ทั้งปริมาณสินค้าในตลาด ความต้องการ และปัจจัยอื่นๆที่ควบคุมได้ และควบคุมไม่ได้

กระนั้นแล้วคาดการณ์ว่า...แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรในปี 2565 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 2.4-3.4 เมื่อเทียบกับปี 2564 โดยทุกสาขาการผลิตมีแนวโน้มขยายตัว หลังการผ่อนคลายมาตรการโควิด-19 ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจการท่องเที่ยว การขนส่ง มีความคล่องตัวมากขึ้น ทำให้ความต้องการสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ทั้งในและต่างประเทศเพิ่มขึ้น แต่ยังมีปัจจัยเสี่ยงจากความแปรปรวนของสภาพอากาศ ภาวะฝนทิ้งช่วงในบางพื้นที่ และพายุฝนรุนแรงมากขึ้นในช่วงฤดูฝน

ฉันทานนท์ วรรณเขจร เลขาฯ สศก. ทิ้งท้ายว่า ความท้าทายสำคัญคือ “ต้นทุนการผลิต” ที่สูงขึ้นจากราคาปัจจัยการผลิตที่ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งราคาน้ำมัน ปุ๋ยเคมี สารกำจัดศัตรูพืช และอาหารสัตว์ รวมถึงสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ยังคงยืดเยื้อ ทำให้หลายประเทศประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ และอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกชะลอตัว

“เกษตรกรไทย” จะต้องผ่านไปให้ได้ ทำการเกษตรยุคใหม่ต้องใช้ข้อมูลให้เป็น

คอลัมน์หน้ามองฟ้า เท้าหยั่งดิน : โซนนิ่งสร้างกำไรเพิ่ม

การติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการ Zoning by Agri-Map เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตในพื้นที่เหมาะสม น้อย (S3) หรือไม่เหมาะสม (N) ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าอื่นที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ มีศักยภาพและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงกว่าชนิดเดิม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) พบว่า การปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ไม่เหมาะสม 51 จังหวัด รวมพื้นที่ 98,305 ไร่ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 8,985 ราย โดยส่วนใหญ่ปรับเปลี่ยนจากข้าวนาปี เป็นการเลี้ยงปลา ปลุกหม่อน และเกษตรผสมผสาน ผักสวนครัว สมุนไพร ร่วมกับการปลูกข้าว หรือไม้ผล และไม้ยืนต้น

มีพื้นที่สร้างผลผลิตสินค้าเกษตรได้แล้วร้อยละ 55 เช่น ปลาตะเพียน ปลานิล หม่อน พืชอายุสั้นหรือพืชผักสวนครัว เช่น ถั่วฝักยาว พริก ผักกาดขาว ถั่วฝักยาว มะเขือ เป็นต้น ที่เหลือยังอยู่ในช่วงทยอยเก็บเกี่ยวและยังไม่ได้รับผลผลิตเนื่องจากการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ต้องใช้เวลามากกว่า 2 ปี สามารถสร้างผลตอบแทนให้เกษตรกรได้เฉลี่ยไร่ละ 8,744 บาท มีกำไรเฉลี่ยไร่ละ 3,258 บาท มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการปลูกข้าวนาปีไร่ละ 2,591 บาท และเมื่อ

จำแนกผลกำไรตามกิจกรรมที่ปรับเปลี่ยนพบว่า ปลา สามารถเพิ่มกำไรจากเดิมไร่ละ 1,178 บาท หม่อนไหม 2,827 บาท เกษตรผสมผสาน 2,932 บาท

ทั้งนี้ หากคิดเป็นภาพรวมโครงการทั้ง 51 จังหวัด (ไม่รวมไม้ผล ไม้ยืนต้น) สามารถทำกำไรรวม 27 ล้านบาท และคาดว่าในปีงบประมาณ 2565 จะสามารถสร้างผลตอบแทนสุทธิได้รวมถึง 49 ล้านบาท

สำหรับการดำเนินโครงการ ปี 2565 เป้าหมาย 71,735 ไร่ ภาพรวมโครงการที่ผ่านมาเกษตรกรพอใจในระดับมากที่สุด เนื่องจากได้ปรับปรุงโครงสร้างพื้นที่ สามารถกักเก็บน้ำหรือทำเกษตรผสมผสาน ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกิดรายได้เสริม และลดค่าอาหารในครัวเรือนได้

อย่างไรก็ตาม ยังคงมีเกษตรกรบางส่วน ที่ยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนการผลิตเต็มพื้นที่ เนื่องจากมีพื้นที่น้อย รวมทั้งบางรายที่ยังเคยชินกับการปลูกข้าวมานาน และไม่มีทุนในการปรับเปลี่ยนการผลิต

สะ-เล-เต